

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح دوره (Course Plan)

نام درس: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریهای شایع در ایران	کد درس: ۱۰۱۱۲۲۸
مقطع تحصیلی: کارشناسی پیوسته	رشته تحصیلی: پرستاری
گروه آموزشی: پرستاری	پیش نیاز: ندارد
تعداد واحد: ۱ واحد نظری	محل برگزاری: ساختمان شهید دکتر خوارزمی، دانشکده پرستاری و مامایی
روز و ساعت برگزاری: چهارشنبه ها ساعت ۰۸-۱۰	مسئول درس: دکتر محسن دهقانی، استادیار اپیدمیولوژی
طراحی اولیه ●	بازنگری
هدف کلی درس: - آشنایی دانشجویان با کلیات، اهداف، شاخصهای اپیدمیولوژی و کاربرد اپیدمیولوژی در سلامت - آشنایی با سیر طبیعی بیماریها، سطوح پیشگیری در سلامت و نظام مراقبت بیماریها - آشنایی با اندازه ها و شاخص ها در اپیدمیولوژی، کنترل عفونت در بیمارستان - آشنایی با مفهوم غربالگری بیماریها و شاخص های تعیین اعتبار آزمون های غربالگری	
اهداف اختصاصی دوره: ۱- مقدمه و کلیات • تعریف اپیدمیولوژی • تاریخچه • اهداف اپیدمیولوژی (هدف نهایی، اهداف اختصاصی) • حیطه و کاربردهای اپیدمیولوژی ۲- مفهوم سلامتی و بیماری، مفاهیم و اصطلاحات رایج در سلامت و اپیدمیولوژی بیماریها • تعریف سلامت • تعریف بیماری، ناراحتی و ناخوشی • تعریف آلودگی، آلاینده و آلاینده ها • تعریف بیماری عفونی، واگیردار، مسری، عفونت زایی، بیماریزایی و حدت عامل عفونی • مفهوم میزبان، منبع، مخزن، حامل و ناقل بیماری • مصونیت گروهی، انتقال مستقیم و غیر مستقیم بیماریها • مفهوم اپیدمی، طغیان بیماری، پاندمی و آندمی • مفهوم کنترل بیماری، حذف و ریشه کنی بیماری ۳- سیر طبیعی بیماری، سطوح پیشگیری در سلامت، گزارش بیماریها در نظام مراقبت • مرحله آمادگی • مرحله قبل از بروز علایم بالینی • مرحله بالینی	

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح دوره (Course Plan)

- مرحله ناتوانی
- تعریف پیشگیری
- پیشگیری نخستین
- پیشگیری سطح اول
- پیشگیری سطح دوم
- پیشگیری سطح سوم
- پیشگیری سطح چهارم
- نظام مراقبت بیماریها در ایران، بیماریهای مشمول گزارش فوری و غیر فوری

۴- مفاهیم و مدل‌های اپیدمیولوژی

- کنترل عفونت در بیمارستان
- عفونتهای ناپیدا و کنترل بیماری
- عوامل موثر در ایجاد بیماری‌ها (عوامل میزبان، عوامل محیطی و عامل بیماریزا)
- ارتباط عوامل با یگدیگر/ مدل‌های اکولوژیک
 - مدل مثلث
 - مدل جرخ
 - شبکه علیت

۵- اندازه‌های ابتلا/ شاخص‌های سنجش ابتلا به بیماری‌ها-۱

- مفاهیم میزان، نسبت و تناسب
- میزان بروز (بروز تجمعی و چگالی بروز) بیماری
- شیوع بیماری
- تفاوت بین بروز و شیوع
- عوامل موثر بر کاهش و افزایش شیوع
- رابطه بروز و شیوع

۶- شاخص‌ها و اندازه‌گیری‌های ابتلا و میرایی-۲

- میزان مرگ خام و میرایی تناسبی
- نسبت مرگ استاندارد شده
- میزانهای اختصاصی مرگ
- میزانهای کشندگی بیماری

۷- غربالگری و ارزشیابی برنامه‌های غربالگری

- پدیده کوه یخ
- تعریف و اهداف غربالگری
- موارد استفاده برنامه غربالگری

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح دوره (Course Plan)

- اجزا و شاخص های تعیین اعتبار آزمون های غربالگری - مقایسه آزمونهای غربالگری با تشخیصی - ارزشیابی برنامه های غربالگری	
۸- مفهوم و محاسبه شاخص های اعتبار آزمون های غربالگری - حساسیت (Sensitivity) - ویژگی (اختصاصیت) (Specificity) - ارزش اخباری مثبت (PPV) - ارزش اخباری منفی (NPV)	
جدول ترتیب ارائه محتوای آموزشی در طول دوره	
جلسه	رئوس مطالب
اول	کلیات اپیدمیولوژی و تاریخچه، اهداف و کاربرد اپیدمیولوژی در حوزه سلامت
دوم	مفهوم سلامتی و بیماری و مفاهیم و اصطلاحات رایج در اپیدمیولوژی بیماریها
سوم	سیر طبیعی بیماری و سطوح پیشگیری در اپیدمیولوژی، نظام مراقبت بیماریها
چهارم	مفاهیم و مدل های اپیدمیولوژی بیماریها و کنترل عفونت در بیمارستان
پنجم	اندازه های ابتلا/ شاخص های سنجش ابتلا به بیماری ها، بخش اول
ششم	شاخص ها و اندازه گیری های ابتلا و میرایی، بخش دوم
هفتم	غربالگری و ارزشیابی برنامه های غربالگری، بخش اول
هشتم	مفهوم و محاسبه شاخص های اعتبار آزمون های غربالگری و تست های تشخیصی، بخش دوم
روش های آموزشی (نحوه ارائه درس): - رایانه سخنرانی با استفاده از وسایل کمک آموزشی (ppt و پروژکتور و وایت برد) - بحث و تبادل نظر با دانشجویان	
وسایل آموزشی: تخته وایت برد، کامپیوتر، ویدئو پروژکتور، سامانه نوید،	
وظایف و تکالیف دانشجویان: حضور کلاسی فعال، مشارکت در بحث ها و حل سوالات ارائه شده در جلسات	
روش های ارزیابی دانشجویان (لطفا سهم هر روش بر حسب درصد نوشته شود): روش های ارزیابی در طول دوره: ۱۰ درصد (۲ نمره مربوط به فعالیت و حضور و مشارکت در بحث های کلاس و تکالیف در نظر گرفته شده) روش های ارزیابی در انتهای دوره: ۹۰ درصد (۱۸ نمره امتحان پایان ترم)	
منابع اصلی درس: ۱- اصول اپیدمیولوژی مازنر، ترجمه دکتر محسن جانقربانی، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. ۲- درسنامه پزشکی پیشگیری و اجتماعی، جی ای پارک، آخرین ویرایش، جلد اول	